

Informacijos Visiems.
Dievas ir Togliatti.
Tiems, kurie Turės Mirti.
Kainų Pavietrė.
Nepraustaburnio Seilėjimas.
Rasinis Nuodijimas.
Rašo A. BIMBA

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$7.00 Metams
Užsieniuose \$9.00
Brooklyne \$8.00
KOPIJA 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States.
427 Lorimer Street,
Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-8878

No. 179

Brooklyn, N. Y., šeštadienis, Liepos-July 31, 1948

Metai XXXVIII. Dienraščio XXX.

Vengrijos Prezidento Žentas Suimtas Kaip Vakarų Šalių Šnipas

Federalinė valdžia turėtų prisidėti su dviem bilijonais ir puse dolerių, jeigu būtų rimtai norima aprūpinti mokyklas tinkamomis patalpomis. Bet Kongresas bilijonus skiria karui, o ne mokykloms.

1939 metais Amerika turėjo 1,379 tavorinius laivus, šiaudien ji jų turi 4,861.

Antrajam pasauliniam kare talkininkai paskandino 994 vokiečių submarinus, o pasidavė 181.

Dvidešimt nuosimčių Amerikos seimų kontroliuoja septyniadesimt septynis nuosimčius viso šalies turto.

O du šimtai didžiųjų korporacijų kontroliuoja šešiasdešimt šešis nuosimčius viso kapitalo.

1944 metais Amerikos pramonėje dirbo 19,000,000 moterų.

Farmų žemės kaina pakilo septyniadesimt septyniais nuosimčiais, palyginus ją su kaina prieš karą.

Iš kiekvieno uždirbto dolerio Amerikos žmogus maistui praleidžia apie dvidešimt penkis centus.

Jeigu Italijos Komunistų Partijos vadas Togliatti išgytų, tai išgytų iš Dievo malonės. Taip tvirtina Lietuvos žinios. Jų redaktorius rašo:

"Dievo apveizda dar kartą išgelbėjo Europą, nes jeigu Togliatti būtų miręs nuo to žmogžudžio rankos, tai Italijoje būtų įvykusi kruvina revoliucija su labai liūdnomis pasekmėmis visai Europai." (L. Z., liepos 23 d.)

Cionai Dievas pasielgė labai protingai. Vietoje gėlbėti Italiją nuo revoliucijos ir Europą nuo nelaimės, tai jis išgelbėjo Togliatti. Bet tai reiškia, pagal Lietuvos žinias, kad Togliatti turi daugiau įtakos, negu Dievas.

Už tokį Dievo pažeminimą L. Z. redaktorius turės sunkiai pakūtavoti.

Vienam laikraštyje Dr. Meškauskas ieško atsakymo į klausimą: Ar apsimoka pasakyti ligoniui, gulinčiam ant mirties patalo, kad jis neužilgo mirs?

Gal daug įsimtingiau būtų statyti tokį klausimą: Ar apsimoka žmogui žinoti, kada jis mirs?

Didelė žmonių dauguma mirti labai bijo. Tik vienas kitas laukia mirties. Tokiems, kurie laukia mirties, žinojimas nepakenks. Bet tiems, kurie jos bijo, žinojimas nepatarnaus. Tai kam žinoti?

Valdžios kainų ekspertas Ewan Claque mus "ramina", kad kainos dar vis tebekils per šią vasarą. Bet mes tai žinome be jokių ekspertų. Tai žino kiekvienas, kuris perka maistą.

Tik vakar užėmė daržovių krautuvėn pasipirkti bulvių, žiūriu ir netikiu: už dvidešimt penkis centus tik trys svarai! Nori imk, nori neimk. Paėmiau, nes pilvo molis neprikimsi. Pagaliau, jeigu žmonės pradėtų moli valgyti, tai ir molis pasidarytų neįperkamas, kaip ir tos bulvės.

Vienas klerikalinis nepraustaburnis seilėja: "Komunistai yra visuomenės išmatos, kriminalistai, banditai, žmonės (Pabaiga 5-tam pusl.)

BUDAPEST, Vengrija. — Pranešama, kad Vengrijos vyriausybė areštavo prezidento S. Tildy'o žentą. Jis kaltinamas, kad tarnavo vakarinėms valstybėms kaip karinis šnipas prieš Vengrijos Respubliką ir dalyvavo sąmokslė demokratinei valdžiai nuversti. Teigiama, kad dėl žento arešto prezidentas Tildy pasitraukęs iš vietos.

Generolai Reikalauja Daug Žibalo Tuojau

WASHINGTON. — Armijos generolai ir laivyno admiralai įsakė kompanijom per savaitę pristatyti ne mažiau kaip 1,700,000 statinių žibalo ir gazolino. Jie priminė ginčus dėl Berlyno ir grūmojo priversti kompanijas pasistengti.

Pasidavė Areštui N. Y. Komunistų Vadas Robert Thompson

NEW YORK. — Pats pasidavė areštui Robertas Thompsonas, New Yorko Komunistų Partijos pirmininkas. Jis paleistas už \$5,000 užstato iki teismo. Pagal valdžios FBI agentų sąmokslą, Thompsonas kaltinamas, kaip ir Wm. Z. Fosteris, E. Dennis ir kiti 9 Komunistų Partijos vadai, būk jie suokalbavę prievartai nuversti Amerikos valdžią.

Pašaukta Milicija Prieš Streikierius

DAYTON, Ohio, liep. 30. — 150 policininkų vėl atakavo asarinėmis bombomis ir buožėmis 300 streiko pikietininkų prieš Univis Lens kompanijos fabriką. Policija atsišaukė, kad Ohio gubernatorius atsiųstų miliciją.

Tikroji Darbininkų Alga Nupuolė

ALBANY, N. Y. — Per 5 paskutinius metus tikroji darbininkų alga nupuolė, kaip apskaičiavo New Yorko valstijos darbo departamentas. Gyvenimo reikmenys taip pabrango, kad, nežiūrint piniginių algos pakilimų, darbininkas šiaudien už gaunamą algą mažiau tegali nusipirkti, negu per 5 paskutinius metus. Tikroji - perkamoji alga dabar tik tokia, kaip 1943 m.

ATHENAI, Graikija. — Monarchistų žandarai areštavo graikų komunistų vadą D. Paparrigasa, kuris pernai Jungt. Tautose kritikavo monarchistų valdžią.

Trumanas Tikisi, kad Specialė Kongreso Sesija Nieko Gero Nedarys, -- Wallace

NEW YORK. — Prez. Trumanas savanaudiškai politikieria, kuomet jis sušaukė specialę Kongreso sesiją, — pareiškė Henry A. Wallace, Progresyvos Partijos kandidatas prezidento vietai. Wallace, kalbėdamas per radiją visai šaliai, sakė:

— Pats Trumanas nelaukė, kad specialė Kongreso sesija išleistų bet kokią naudą žmonėms įstatymą. Šią sesiją jis sušaukė, bandydamas ant Kongreso suversti kalčią už savo paties netikusią ir dažnai pavojingą vadovybę.

Trumanas Bendradarbiavo su Netikusiu Kongresu

Kongresas, išvien su Trumano valdžia, panaikino kainų kontrolę, pramanytais raudonaisiais baubais gąsdino žmones ir tarnavo tarptautiniam biznui. Trumanas žinojo, kad toks Kongresas staiga nepasitaisys.

Truman pilnai pasitiki,

STASSEN BUIS PENN. UNIVERSITETO GALVA

PHILADELPHIA, Pa. — Pensilvanijos Universiteto direktoriai pakvietė republikoną Haroldą E. Stasseną į to universiteto pirmininkus. Stassenas sutiko "patarnauti."

19 Žuvo su Amerikiniu Lektuvu Činijoje

SANGHAI, Činija. — Nukrito jūron amerikinis Činijos Transporto lėktuvas; žuvo 19 žmonių, jų tarpe amerikonas lakūnas. Tos oro linijos galva yra amerikonas generolas Cl. Chennault.

Suomii Ministrų Kabinetas Sudarvta iš Socialistų

HELSINKI, Suomija. — Tapo sudarytas naujas suomių ministrų kabinetas vien iš socialistų. Kabineto premjeras yra Karl A. Fagerholm, buvęs barzdasutis; užsienio reikalų ministras tas pats Carl J. A. Enckell; vidaus reikalų — Aarri Simonen, advokatas.

Komunistam buvo siūloma penktos nesvarbios vietos kabinete. Tatai jie atmetė. Komunistai būtu priėmę užsienio reikalų, vidaus ir prekybos ministrų vietas.

TRUMANAS VĖL KALBA APIE KAINAS IR ALGŲ UŽSALDYMĄ

WASHINGTON. — Prez. Trumanas įteikė Kongresui savo bilį kurį "kainų kilimui suvaldyti" ir sugrąžinti jas į pernykščio rudens laipsnį. Kartu jis siūlė ir darbininkų algas kontroliuoti.

PRAGA. — Čechoslovakijos valdžia pakėlė taksus didiesiems pelnams.

Progresyvos Partijos Kandidatas I Prezidentus H. Wallace Sako, Trumanas Tik Politikieriauja

kad specialė Kongreso sesija nieko svarbaus nepadarys.

Prez. Trumanas, profesionalis politikierius, Pendergasto mašinės auklėtinis, uolus supuvusios Demokratų Partijos mašinerijos studentas, tikėjosi apmumoni milijonus amerikiečių, šaukdamas specialę sesiją.

Wall Stryto žmonės Trumano Kabinete Kėlė Kainas

Jeigu prezidentas būtų

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911

427 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. Tel. STagg 2-3878

President, GEORGE KURAITIS; Secy.-Treasurer, NICK PAKALNISKIS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES
United States, per year \$7.00 Canada and Brazil, per year \$8.00
United States, per 6 months \$3.75 Canada and Brazil, 6 months \$4.00
Brooklyn, N. Y., per year \$8.00 Foreign countries, per year \$9.00
Brooklyn, N. Y., per 6 months \$4.00 Foreign countries, 6 months \$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at
Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Dvi Santvarkos Viename Pasaulyje

Progresyvos Partijos rinkiminė platforma storai parežia tą pagrindinį šios gadinės dėsni, jog šiandien tvirtai gyvuoja dvi socialinės santvarkos — kapitalistinė ir socialistinė. Su tuo istoriniu faktu reikia skaitytis. Nuo jo niekur nepabėgsime.

Tos dvi santvarkos gyvuoja vienai ir tam pačiam pasaulyje. Tai kitas pagrindinis dėsni. Tarpe jų negali būti tokia „chiniška siena“, per kurią niekas negalėtų perlipti bei perkirsti. Tos dvi skirtingos santvarkos turi santykiuoti, turi bendradarbiauti. Tai būtina, tai neišvengiama.

Kas atmeta tuos dėsnius, tas nesiskaito su tikrove ir velina žmonijai pražūtis. Tie, kurie teigia, kad socialistinė santvarka, kurioje vadovaujamas vaidmuo tenka Tarybų Sąjungai, turi būti izoliuota bei nušluota nuo žemės paviršiaus, yra mirtini žmonijos priešai. Jie yra kurstytojai naujo karo. O kiekvienam šiandien aišku, kad naujam kare viskas sužlugtų.

Progresyvos Partijos vadai — Wallace, Taylor, Tugwell, Benson ir visi kiti, teigia, kad su socialistinės santvarkos kraštais reikia susitarti ir draugiškai sugyventi. Atmetimas tokio susitarimo arba priešinimasis tokiam susitarimui Amerikai ir visai žmonijai reikėtų saužudytų.

Tolygias mintis yra pareiškę ir Tarybų Sąjungos vadai — Stalinas, Molotovas, Zdanovas ir kiti. Jie yra atvėję atvejais pasakę, kad Tarybų Sąjungos tikslas yra susitarti su Amerika ir kitomis kapitalistinėmis šalimis, kad socialistinė santvarka ir kapitalistinė santvarka gali ir privalo bendradarbiauti, — lenktytiuoti ne pajėgume apsiginkluoti ir pastatyti viso pasaulio taikos reikalą į pavojų, bet pajėgume pakelti viso žmonių ekonominį ir socialinį lygį. Tegul istorija išspręs, kuriai santvarkai lemta laimėti tas lenktynes. Jeigu kurios kapitalistinės šalies žmonių dauguma prieina išvados, jog jiems apsimoka pakeisti savo santvarką, tai yra jų pačių reikalas. Ar jie tai pasieks geruoju, ar per spėką, tai irgi jiems paliekame.

Šitokia filosofija, mums atrodo, visiškai teisinga. Ją priimdamos ir pravedamos praktikoje, Amerika ir Tarybų Sąjunga gali sudaryti tvirtos, pastovios taikos pagrindus. Ją atmetus, jokia pastovi taika bei ramybė pasaulyje neįmanoma.

Progresyvi Partija stengiasi Amerikos žmonių daugumą įtikinti šios filosofijos ir veiklos teisingumu. Abi dvi senosios partijos yra atmetusios draugiško sugyvenimo ir bendradarbiavimo filosofiją. Už tai jos, kaip teigia Wallace, yra karo partijos. Jos kalba ne apie taiką, bet apie pasiruošimą karui. Iš to išplaukia visa jų politika. Iš tos teorijos ir praktikos gimė Trumano doktrina ir Marshall Planas. Tais sumetimais bilijonus Amerikos dolerių eđa fašistinė Graikija, militaristinė Turkija ir diktatoriška Činija. To paties tikslu vardan priimtas draftas ir stiprinama Amerikos apsiginklavimas.

Šio rudens rinkimuose Amerikos žmonės turės progą pareikšti savo nuomonę. Senosios partijos panaudos visas galingas moderniškas propagandos priemones — radiją, filmus, spaudą, sakyklą — apskumui žmonėms galvų, kad jie negalėtų blaivai protauti. Jiems bus peršami Dewey arba Truman. Abi partijos savo propagandai išleis desėtkus milijonų dolerių. Kapitalistai joms išdus pripildys.

Prieš šitą senųjų partijų propagandos audrą bus sunku Progresyvi Partijai atsilaikyti. Bus sunku pasiekti visus Amerikos kampus su propaganda už savo kandidatų ir platformą. Jos įplaukos eis ne desėtkais tūkstančių ir šimtais tūkstančių dolerių, bet desėtimimis, penkinėmis ir dolerinėmis. Ir aukos tik tie, kurie supranta naujosios partijos misiją.

Rinkiminės kampanijos finansavimas yra be galo rimta problema. Netenka abejoti, jog šią problemą puikiai supranta naujosios partijos vadovybė.

Lietuviai ir Rinkimai

Lietuviai nesiskiria nuo abelosios Amerikos žmonių masės. Jie irgi pasidalinę į grupes. Visos reakcinės grupės, pradėdant nuo menševikų ir baigiant smetonininkais-fašistais, jau vienu balsu užtraukė prieš Progresyvią Partiją ir jos kandidatus. Jos turi stiprią spaudą. Su tuo reikia skaitytis. Tais pačiais nuodais, kuriais bus nuodijamas šiaip amerikiečių protas per senąsias partijas, bus stengiamasi paveikti lietuvius. Naujienos, Draugas, Kelėvis, Vienybė, Darbininkas, Dirva ir visi kiti panašūs reakcijos įrankiai gaus nuo senųjų partijų geros finansinės paramos. Jiems riebiai apmokės už propagandą prieš naująją partiją.

Iš kitos pusės, Amerikos lietuvių pažangioji visuomenė ir jos spauda palaikys Progresyvią Partiją ir jos kandidatus. Ši spauda nesitiki jokio finansinio atlyginimo. Ji darbuosis iš įsitikinimo.

Kas Ką Rašo ir Sako

DAUGIAU IŠPŪDŽIŲ IS SLA SEIMO

J. V. Valickas buvęs Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seime ir parsivežęs iš jo didelį glėbį „gilių“ išpūdžių. Dabar jis tuos savo išpūdžius dalinasi su Amerikos Lietuvos skaitytojais.

Valickas teigia, kad dar prieš seimą Pild. Taryba labai gražiai apsidirbo su visomis opozicijomis, visus SLA narius tiesiog paversdama beždžionėmis! Valickas rašo:

Taip, tokių „užkaborinių žinovų“ visada Seimas pilnas. Didžiūma jų suvažiuoja kartais net savaitę prieš Seimą, ir atlaiko Seimą prieš Seimą, sudarydami visokių planus iš anksto. Tad nebuvu ko stebėtis, kad ir šį kartą visokių planų-projektų buvo galybės sudaryta. Prie rengta rodos buvo neblogo, nes vėliau, kaip teko pastebėti, jokia „opozicija“ nepasirodė, tik kažin, ar toji opozicija iš viso kur buvo ar nedrįso pasirodyti? Drebėti, visgi buvo rimto pagrindo, Pildomoji Taryba gerai žinojo, kad ji Seimą, kitaip sakant, visus SLA narius padarė beždžionėmis, nesiskaitydama su praeito Seimo nutarimais.

Valickui patikus ir kuniogo malda seimą atidarant, nes ji buvus labai reikalinga. Jis rašo:

Seimo atidarymo metu, kunigas labai gerai padarė, kad „apšvarino“ nuo visokių purvų bei krūšelių jau gerokai apterštas „dušias“ visos Pild. Tarybos, kaip lygiai ir Apšvietos Komisijos, bei visokių kitokių komisijų ir Seimo dalyvių, ir taip prasiidėjo Seimas su „meilės, žgados ir pakajalau“ bei brolybės ir fraternalizmo dvasia, ir taip kaip Jogaila palapinė primeldęs, pradėjo prezidentas kryžuočius trauškinti, kur sakęs, kad jis nejaucia ir nemato jokio kryžiaus. Jam lengva ir smagu dirbt SLA gėrovei, tai buvo pataisyamas Bagočiui. Vėliau Vinikas pataisė Seimui einant, kad girdi, jis su prezidentu sunkiai dirbęs, jų

abiejų darbą, prilygino prie Bagočiaus vadinamo „kryžiaus“, ir paprašė, kad Seimas ant jų susimylėtų, ir kad pridėtų bent 5% nuo konversijos sumos už išneštą „kryžių“ juos kompensuoti.

Valickas labai aštriai smerkia - kritikuoja SLA prezidentą poną Laukaitį. Jis sako:

Pasižiūrėkime tik į Vinco Laukaitio demokratiškumą, kurs prezidentavo Seimui, ir štai kiek delegatų tam tikrais klausimais negavo balso: Stasys Mockus, Albinas S. Trečiokas, J. V. Valickas, Antanas Matijoska, W. M. Chase, ir Jonas Galminas ir dar kiti delegatai. Ir kas įdomu, kad kaip kurie delegatai, viešai pastebėjo Laukaitį, kaip advokatui, sakydami: „Laukaiti, ponas pirmininke, nemoki vest susirinkimo.“ Rodos, toks delegatų aktyve pasakymas prezidentui, būtų prezidento domėn imamas. Dėja, „gabūs“ prezidentas, budamas advokatui, buvęs net ir kada tai „teisėju“, nerado išėjties, ir taip net tokių pastabų nesuprato iš delegatų, pūsės, nors ir daug kartų nesidrovėjo fraternalinės dvasios pareikšti. O už to viso slėpėsi visai kas kitas, arba galbūt, jis ir nesuprato savo protu tikros demokratiškos dvasios jausmų, o ypač lygybės toleravimo. Kuomet toks delegatas kaip Mačiukas be jokių vargų gaudavo balsą, kada tik jam norėjosi gauti balsas, nereikėdavo Laukaitiui ir akininių pamatyti šis „suris“, kuomet ir per akinius jis nematydavo kito pakilusio rankų gaut balso. Tokiu Laukaitio elgesiu, suprantant demokratiškumą ir broliškumo dvasią, nemažai susipratusių delegatų labai stebėjosi, o ypač iš to, kad nemokėjo vesti Seimo, kaip pastebėjo kai kurie delegatai viešai Seime tą išreiškdami ir taipgi, buvo išsireikšta, jeigu tai nere

LITERATŪRA IR MENAS

Lietuvos Kaimų Tautosaka Didžiojo Tėvynės Karo Metu

Rašo J. GAIDULIS

Lietuvos Mokslų Akademijos Istorijos Instituto tautosakos poskyris, užsiimdamas liaudies kūrybos gvildinimu, pasistatė sau uždavinį surinkti Lietuvos valstiečių kūrybos paveldą, sukurtus vokiškosios okupacijos metu.

Surinktų pavyzdžių nagrinėjimas parodo, kad visa šio laikotarpio kūryba persisunkusi viena, aiškiai išreikšta tema, neapimančios vokiečių tema. Liūdnoje ar pasiepančioje dainoje — visur stipriai skamba šioji tema. Nežiūrint viso šio laikotarpio sunkumo, liaudis gyvena kupina vilties, o aštroje satiroje, kuri buvo slapta perduodama, pasakoja apie heribį vokiečių godumą, kuris juos prives prie galo.

Ir kaip nesistengė vokiečiai, jie negalėjo palaukti liaudies valios.

Su prakeikimu sutiko liaudis fašistinę armiją.

„Kaip koks tyronas
I Lietuvą puolė,
Degino, plėšė,
Kas tik jiems papuolė...“
(Saugai)

Liaudyje neįsivyravo jokios iliuzijos dėl grobikų. Hitlerininkų atejimas — tai nelaimė, vergija, darbo valstiečių kančios ir žudynės.

„Nė trys dienos nepraėjo,
Kaip vokiečiai čia užėjo,
Tuoj kapams vietas parinko,
Kur brolių tūkstančiai tilpo.“

Tuoj surinko iš miestelių
Ir iš paprastų kaimelių,
Kuris neturtingas buvo,
Tas ant amžių jau pražuvo. (Šiauliai)

Saulė teka, mirguliuoja,
Dirvos krauju raudonuoja,
Kur pažūri, mirtis lankos,
Nuo žiauraus vokiečio rankos.“
(Šiauliai)

„O Lietuva, ko sulaukei,
Kad visa kraujuose plauki!
Duobet kasa ko giliausias,
Brolių guldo ko daugiausiai.“
(Šiauliai)

Hitlerinis žemės ūkio ministras Darė pareiškė: „Vietiniai smulkieji valstiečiai turi būti išvyti iš savo žemės ir paversti bežemiais proletarais, kad būtų sustabdytas jų veisimasis.“ Budelis Himleris įsakė: „Suvokietinti Rytus naujaip... rytų erdves turi apgyvendinti tik vokiškojo kraujo žmonės...“

Liaudis nežinojo apie šiuos įsakymus, bet ji matė kaip jie veikia:

„Pasaulį nori valdyti,
Žmonijos teisę suminti,
Kad visi jiems tik vergautų,
Akenkročias viešpatautų.
Taip vokiečiai mus terioja.
Šaudo ir kardais kapoja.
Kad lietuvius išnaikyti
O savus čia įstatyti.“ (Šiauliai)

„Jeigu tiktai neklausysi,
Tuoj Berlyną pamatysi.
Ten gyvensi kaip bagocius,
Būsi dratiniuos palocius.
Valgi ponišką ten gausi,
Runkelinę užpė mauksi!
Susirietęs ten vaikščiosi
Ir tėvynę minavosi.“ (Šiauliai)

Atėmė iš valstiečių žemę, pavertė juos vergais, vokiečiai tęsia plėšimą. Jiems viskas reikalinga. Jie atėmė žemės ūkio įrankius, gyvulius. Atėmė maisto produktus, šiltus drabužius, kailius, avalynę.

„Eina dučės per kiemelį
Renka vištas į krepšelį,
Tas vištes į vežimą
Ir važiuoja į Berlyną.“ (Saugai)

„Sviestas ir kiaušiniai
Ponams vokiečiams,
Bulvės ir lupynos
Broliams lietuviams.“ (Tauragė)

Šio grobio rezultatai greitai pasireiškė.

„Nacių partiją velniop
Vysime iš kelio,
Neišgelbės joks Pyragius
Naciško kromelio.“ (Kaunas)

„Hitleris dreba, dantis kalena,
Rusų durtuvai, jau jam vaidenas.“
(Kaunas)

Pergalingoji Tarybinė Armija išlaisvino Lietuvą nuo vokiškųjų okupantų ir liaudis dainuoja:

(Tąsa ant 4 pusl.)

„Štai atėjo rudenėlis,
Medžių lapai nubyrėjo.
Vėjas pučia, lietus lyja,
Viską vokiečiai surijo.“ (Tauragė)

„Gyvulius išpiovė,
Turtus sunaikino,
Medelius iškirto,
Kurie mus gaivino.“ (Saugai)

Geriausieji Lietuvos liaudies sūnūs ir dukters išėjo į partizanų būrius, kad kovotų su savo amžinuoju priešu. Liaudies keršytojai kas minutę priminė grobikams apie tai, kad jų viešpatavimas svetimoje žemėje nebeilgai tęsis, vertė juos kaskart drebėti dėl savo kailio.

„Hitlerininkai, ponai,
Brangūs svečiai mūsų...
Pasiėskit socialai,
Kol prisvils jums ūsai.“ (Šiauliai)

„Hitleri, šetone, suryjai bekoną,
O kai vištes suėsi,
Kazin ar pasprūkt galėsi.“ (Šiauliai)

Liaudis netikėjo Gebelso pasakėčioms apie dangaus rojų, kurį suras tie, kas sutiko važiuoti į Vokietiją. „Plepi, kaip Gebelsas žmogienos prisirijęs“ — kalbėjo valstiečiai, atsakydami į kokio nors prižiūrėtojo pasiūlymus važiuoti į Vokietijos katorgą. O apie Gebelsą dainavo:

„Gebelsui, bezdžionės šmotui,
Susimaišė visas protas,
O liežuvis jo nuo melo,
Radioj stoty sušalo.“ (Kaunas)

Vokiečiai pradėjo per prievartą varyti į vergiją. Uždaruose vagonuose vedavo į Vokietiją.

„Hitleri, pėšike,
Ką tu padarei,
Kam tu brolius, seses
Saksonijon varei.“ (Marijampolė)

Iš Rytų vis dažniau ir dažniau dvelkia pergalės vėjas. Valstiečiai dainuoja apie Tarybinės Armijos galią, apie „Katiušą“, kuri muša vokiškuosius okupantus:

„Jie Lietuvoj valgė sūrį,
Lašinius ir sviestą,
Nuo tarybinių katiušų
Pasidarė rieta.“ (Kaunas)

„Lindo fricai į Kaukazą,
Pasigrobti jie sau gazo.
Bet kas jiems iš to išėjo—
Visas maišas pūt pradėjo.“ (Kaunas)

Plečiasi partizanų judėjimas ir liaudis dainuoja:

„Eisim broliukai tėvynės ginti,
Gana vokiečiams Lietuvą minti.
O jūs, vokiečiai, jūs nelabieji,
Visam pasauli jūs prakeiktieji...“
(Šiauliai)

Apie Lietuvos liaudies kovą prieš vokiškuosius grobikus buvo dainuojama ir humoristinėje dainoje:

„Ejo Petras pro mėslyną,
Ieško savo karabino.
Karabinas pasislėpęs,
Pila fricus išsišiepęs.“ (Marijampolė)

Atėjo Lietuvos išlaisvinimo valanda, pabėgo hitlerininkai ir jų padėjėjai. Lietuvos liaudies išdavikai iš lietuviškos žemės. Daugelį pasitiko partizanų kulka:

„Nacių partiją velniop
Vysime iš kelio,
Neišgelbės joks Pyragius
Naciško kromelio.“ (Kaunas)

„Hitleris dreba, dantis kalena,
Rusų durtuvai, jau jam vaidenas.“
(Kaunas)

Pergalingoji Tarybinė Armija išlaisvino Lietuvą nuo vokiškųjų okupantų ir liaudis dainuoja:

(Tąsa ant 4 pusl.)

Wallstreet ar Wallace?

Tuomet, kada rodės, kad visos mūs šviesos Nykdamos silpnėja ir gęsta,
Per kovas įgautos žmoniškumo tiesos
Siaurėja, išnykdamos skęsta.

Dėl to laisvas širdis baimės smūgiai gaubė,
Nuogastų kančiom's appylė,
Reakcijos žvėrys grąšinančiai baubė
Ir tiesą mirtinai įgylė.

Blaivaus proto žmonės ir mato ir jaučia,
Kad audros artėja iš naujo,
Kad tamsiausios spėkos savo naudai siaučia,
Nes ir vėl jos trokšta mūs kraujo.

Tik žmonės apjakę, melais apsaugyti,
Negali suprasti, kas dedas,
Kad vėl mirties sėjai grūdai sudaigyti:
Pražūtį juos Wall Streetas veda...

Taip tamsybės galiai viešpataujant, siaučiant
Per ūkanas žvaigždė iškyla.
Artėjančią audrą apčiuopiamai jaučiant,
Ji vilčia į liudį prabyla.

Tai Wallaco žvaigždės didi asmenybė
Iš tamsos nušvinta galingai.
Ne kerštas ir karas, bet tautų brolybė...
Tai skelbia atvirai, širdingai.

Nutraukime ryšį, kurį užkabino
Tie, kurie pamynę yr' tiesą,
Pasekime žvaigždės grožę žiežirbinę—
Ji veda iš tamsos į šviesą.

A. Dagilis.

LMS Trečiosios Apskrities Dailės Parodos Reikalai

Siame Laisvės puslapyje jau buvo rašyta apie LMS III Apskrities Komiteto ruošiamą Dailės Parodą š. m. spalio mėnesį — spalio 10 iki lapkričio 14-tos. Vieta: Lietuvių Kultūrinis Centras (Liberty Auditorium), 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, L. I., N. Y.

Tai bus piešinių, mezginių ir kitokių gražių rankdarbių paroda. Ji bus taip didelė, kiek dailininkų Komitet

PARYŽIAUS ŽLUGIMAS

3-30-48

—102

Istorinė Apysaka

Vertė K. BARTKUS

(Tąsa)

Kuopos vadas leitenantas Fresine tai-kos metu buvo fotografas: fotografavo jaunavedžius, naujagimius, provincijos liutes. Tai buvo geraširdis žmogus, bambeklis ir labai jautrus. Jis pasakojo kareiviams apie Verdeną: "Žmonės bu-vo kitokie — paiki, bet padorūs žmo-nės..." Kareiviai droviai šypsojosi: jie netikėjo heroizmu, nenorėjo garbės, ne-siejo savo likimo su nesuprantamu sve-timu jiems karu. Ir Fresine naktimis galvodavo: "Argi tai armija? Sudaužys mus į skutus. O Daladje nieko nemato..."

Plaukėjo kviečiai. Jauni vėseliai tapo pratingesni; jų akyse prasikėlė anksty-boji melancholija. Prasidėjo kaitrios dien-os. Kareiviai dabar kavinėse užsakinė-jo ne grogą, o alų; čirpino patefoną; plokštelių buvo maža, ir kimus tenoras be paliovos dejavo: "Taip, taip, taip, tai nesibaigs niekaip..." Visi pritarė dainuodami. Ivas mąstė apie savo baltą namelį Bretanijoje, o keistuoilis Andre, žiūrėdamas į žvaigždėtą dangų, prisi-mindavo Herselio miglynus.

Ir štai atėjo karas, atėjo staiga, už-klupo visus netikėtai — ir štabus, ir šir-dis. Praėjusį rudenį kareiviai buvo la-biau paruošti mūšiai, mirčiai. Išėjo jie nuo ilgo dykinėjimo. Ir kai Lorie atbė-go šaukdamas: "Prasidėjo!" — niekas nepatikėjo. Ivas nusikeikė, iš naujo su-maišė kaladę. Nevilis pasakė: "Slamš-tas! O štai tu man davei, velnias žino ką..."

Prabėgo keturios dienos; viskas tebe-buvo vietoje. Radijas pranešinėjo: pran-cūzų kariuomenė priėjusi Olandiją; Ruzveltas pasipiktinęs vokiečių agresija; Belgijos karalys (jį vadino "kara-liumi riteriu") pasveikinęs saunuosius Lježo gynėjus. O penktą dieną, anksti rytą, ėmė blaškytis automobiliai, moto-ciklai. Žalio ryto ramybė perplėšė kurti kanonada. Fresine niūriai pasakė: "Štai jums ir Olandija!..."

Vidurdienį atskrido vokiečių bombo-nešiai; sugriovė bažnyčią, aštuonis nam-us. Užmušė moterį. Siauru tarpukai-mio keliu pasirodė pabėgėliai; šaukė: "Zudo!" Kaimo gyventojai neišsigan-do bombardavimo; bet, pamatę pabėgėlius, pakvašo; moterys verkė; ėmė krauti mantą į girgždančius vežimus; skerdė kiaušes, varė karves. Vienas valstietis padegė namą. Kareiviai vos užgesino gaisrą. Bergždžiai Fresine įkalbinėjo: "Kur einate?... Jus kelyje užmuš..." Jis nesiklausė; žiūrėjo rūškanomis, nesu-prantančiomis akimis. Vakare kaime nieko nebeliko. Andre įėjo į namą—dar šilta krosnis, katiliukas su mėsa...

Tarp pabėgėlių žygiavo kareiviai; daugelis be šautuvų. Įtikinėjo, kad vo-kiečiai ešą už penkių kilometrų.

— Tankai!...
— Kodėl mūšiskiai nešauda?
— Šauda... Tikrai mūsų sviediniai jų neima... Tankai — ana kokie!...
— Rodė — tankai, kaip kalvos. Nevilis tarė draugams:
— Ką — išsikraustome?...
— Ivas piktai nusispovė:
— Nori eiti, eik.
— Nevilis užsidegė:
— Ką tu, bailiu mane laikai? Aš ma-niau — visa eina. O jei reikia pasilikti, ir aš liksiuos.

Andre nustebęs pažiūrėjo į Ivą: kas pagalvotų?... "Žemė čia gera..." Ir Andre pajuto savo ryšį su šia žeme, su ištuštėjusiu kaimu. Dar prieš valandą karas buvo jam svetimas dalykas, vėlia-vėlės žemėlapyje, Tessa politika. Ir štai jis — pačiame kare, nežūri, nesvarsto — guli pilkos kalvos viršūnėje ir laukia. Atiduoti štai šiuos laukus, kelią, apso-dintą tuopomis, namelį pakalnėje? Ne! Visos mintys dinga; liko jausmas, karš-tas ir tamsus — nesitraukiu! Ir šalia Živeris — lieknas jaunuolis su chroniš-ku laringitu, pėtas — na, taip, jis eiles rašo apie Gorgonę. Živeri, kaip ir Ivas, kartoja: "Negalima trauktis..." O Lor-je, malonūs linksmuolis Lorie, mėgina juokauti: "Ivai, užčiaupk burną! Tan-kai išsigas, manys — duobė..." Ivas stovi, stovi, pravėręs savo didžiulę bur-ną.

Leitenantas Fresine kalba niūriai:
— Domone buvo prasčiau. Bet žmonės

buvo kitokie...

Andre paklausė:

— Tai jūs apie mus?

Fresine parodė ranką — ne, bet Pa-ryžius...

Atėjo naktis. Kituose kaimuose ji bu-vo įprastinė; lojo šunys, kamarėlėse šnarspė seniai; nubudę spieję žindomi kūdikiai. O čia neliko nei šunų, nei vai-kų, nei senių — kaimas išmirė. Ant sau-sos žemės gulėjo tylūs kareiviai. Naktis buvo trumpa — ketvirtą valandą pra-švito; ir kartų su pirmaisiais saulės spinduliais pasirodė lėktuvai. Batalionas neteko šimto devynių žmonių.

Apachių vėl kareiviai — bėga...

— Sviedinių nėra...

— Nuo ketvirtadienio nepristato...

Sako, nesą benzino...

— Apie ką jie anksčiau galvojo!...

— Pardavė mus už keturis šū...

Nevilis dūsauja: jis norėtų eiti; bet vienas neisi, o kiti katosi — "Pasi-trauk!..." Kad nusiramintų, jis skai-čiuoja: didžiuliai nuostoliai — tai du trečdaliai junginio. Vadinasi, iš šimto — šešiasdešimt šeši, sakysim, šešiasdešimt septyni. Iš trijų sužeistų vienas užmuš-tas. Vadinasi, iš šimto — septyniolika užmuštų. Galima išlikti...

Vokiečių tankai pro plytinę nuriedė-jo į stotį; kalvą apėjo. Dabar šaudymas buvo girdėti ir visų pusų. Ko jie įsikibo į tą aukštumą?... Dešinėje vokiečiai, priešakyje vokiečiai, užpakalyje vokie-čiai. Kairėje? Velnias juos žino, kas kairėje... Turėtų būti mūšiskiai: tre-čias batalionas. Bet ir kairėje bėga... Pasitraukti? Ne, ši kalva dabar branges-nė už viską, ji nesvetima, ne "pozicija," kaip rašo laikraščiai: ji viskas, kas liko iš gyvenimo. Andre atrodo, kad nieko ir nebuvo praeityje — jis gimė ir atsigulė čia, prie kulkosvydžio. Juk ir visi tą pat jaučia. Živeris kažką murma po nosimi, ne eiles — keiksmus, viskas verda jame.

Vėl bombonešiai. Užmušė Nevilį. Nė-ra daugiau puikaus oficanto! Niekas dabar neprimins karčiai saldžių aperity-vų. Niekas nesakys: "O kiek, tavo nuo-mone, žvaigždžių? Aš skaičiau, kad pa-krikštytų yra aštuoniolika tūkstančių. Padaugink iš šimto..."

Nusileidę dar viena naktis, likimo pa-dovanota, su krikštytomis ir nekrikšty-tomis žvaigždėmis. Kareiviai triušė džioviną duoną, kankinasi; kaip pasi-gailėjimo, laukė aušros, mūšio, mirties.

Ir pusę penkių Fresine riktėlėjo:

— Kulkosvydžiai į mūšį!

Lorje pastebėjo, kaip lengvas sidabri-nis rūkas kelio tolumoję kriptelėjo, su-judo.

— Kulkosvydis pirmas, laukas, devy-ni šimtai!...

— Ugnis!

Vokiečiai nelaukė pasipriešinimo: ma-nė, jog kareiviai seniai išbėgiojo. Andre pajuto nesuprantamą linksmumą, kuris lyg degtinė, trenkė į galvą. Šalimais Ivas staugė:

— Vartalojotės?

Vokiečiai prigulė lometėje prie pat kelio. Po dvidešimties minučių į aukš-tumą paleido artilerijos ugnį. Iš pradžių skrido viršum.

— Į kaimą... Bošai saviškius apšau-do...

Paskui sviediniai ėmė kristi ant kal-vos. Lakstė žemė. Sprogimų protarpiais rėkė žmonės; riksmas buvo klaukus, ne-panašus į žmogaus. Saulė tvieskė į akis. Ir viena mintis teliko: nesitraukti, įsi-kabinti, jaugti į tą purią leikiančią žė-mę, išlėkti su ja, bet nepasitraukti.

(Bus daugiau)

Lietuvos Kaimų Tautosaka...

(Tąsa nuo 3 puslapio)

"Tšaušo aušra,
Pirmadienio rytas,
Iš mūsų krašto
Prūsai išvyti.
Rugiai žalioja
Žmonės dainuoja..." (Kaunas)

Lietuvos istorijos institutas tik pada-rė pirmus žingsnius surinkti ir sistema-tizuoti plačią liaudies kūrybos medžiagą iš Didžiojo Tėvynės karo laikotarpio. Šiame reikale jam dabar aktinai pade-da plačiausios darbo žmonių masės.

Ivairiais Klausim

New Britain, Conn.

Ir pas mus netrūksta naujų. Štai 27 d. liepos įvyko taip tykosios vedybos, kad nė vedybininkų artimiausiam prieteliui nebuvo žinoma apie tai. Tiesa, buvo spėjimai, bet dabar jau tikrai be virto.

James Simmons iš Hartford, Conn., vedė Veroniką Yokimienę, vietos gyventoją, 257 Oak St. James po truputį Hartforde dalyvauja lietuviškam judėjime, yra Laisvės choro narys ir jame kartu dainuoja. Jo draugė Veronika— narė LLD 27 kuopos. Abu geri dienraščio Laisvės patrijotai, pažangaus judėjimo rėmėjai.

Praėjusiam žiemos mete d. Simmons pavaižinėjo po šiląsias valstijas. Buvo Floridoje ir kitose. Kaip jis pats nupasakojo, jam ten geriau patiktų gyventi negu čia. Ypač kas link sveikatos esą jam geriau. Ten trumpai bebūnant labai sustirtėjo. Jo draugė Veronika gerokas laikas, kai perleido kitiems sa-

vo užsiėmimą, nedirba.

Esant smalsuoliui, užklauiusiu jį: Ką gi dabar darysite, kur manote apsigyventi? Sušypsa davė atsakymą, kad kol esą čionais šiltas oras, malonu ant vietos pabuvoti, bet, anot jį, kaip greit šiaurys vėjas pradėsias sniegenas vaikyti, jiedu gal būsia ten, kur šilta. Tačiau kol kas tik kalba, dar sunku pasakyti, kaip tas dėsias. Bet mintis veda apie šią valstiją ir tiek. Tai jau reikią, kad neteksim dviejų veikėjų.

Velinaime laimingo ir ilgiausio gyvenimo.

Progresyvos Partijos Piknikas

Įvyks sekmadienį, rugpjūčio (Aug.) 1 d., Gehrmann's Grove, prie vieškelio No. 5, Meriden, Conn. Pradžią pirmą valandą po pietų. Bus graži programa ir kalbėtojai prof. Thomas I. Emerson ir Nicholas J. Tomassetti. Kurie norite, kad kas nuvežtų, tai užėkite į Wallace Kliubą, 434 Main St.; ten rasis, kurie mašinomis nuveš į pikniką. Smalsuolis.

Ivairiais Klausimais

(Tąsą nuo 4-to pusl.)

ganizacijose dar yra senų jų kolonijos veikėjų, kurie tame galėtų daug padėti. Tokie mūsų judėjimo veteranai kaip Jonas Baltušnikas, Kazys ir Ona Undraičiai, J. Kaikaris, T. Adamonis - Biednas ir kiti galėtų suteikti daug dokumentuotų žinių. Tik reikią imtis darbo.

Taipgi būtų gerai, kad senesnieji veikėjai rašytų savo atsiminimus. Jai įdomumai ne tik šio krašto lietuviai, o ir S. Amerikos bei Lietuvos žmonės jie būtų įdomūs.

Šie žodžiai tebūna paraginimas mūsų bendradarbiams pajudinti savo plunksnas tąja linkme.

"Geležinė Siena"

Brazilijos stambioji kapitalistinė spauda kas kartas vis daugiau kalba apie kokią tai "geležinę sieną", kuri būk Tarybų Sąjungos yra užtvirta nuo likusio pasaulio. Tai daroma, kad sukaldintų žmones ir sukeltų jų neapykantą prieš socializmo šalį.

Tąja spauda pamėgdžioja ir lietuviškių geltonlapių "Zinios" ir "Mūsų Lietuva." Jie visai stengiasi pasitarnauti Tarybų Sąjungos priešams.

Jeigu jie nededa žinių iš T. Lietuvos, kalta toji "geležinė siena," kad jų "nepraleidžia." O kodėl jis gauna ir talpina kitų šalių darbininkiškoji spauda?

Taip pat reikią, kad iš ten neišleidžia spaudos, o iš kur jie ima ištraukas tendencingai iškraipytas, kad niekinus tarybinę santvarką?

Ta spauda negali pasiekti tik eilinių skaitytojų, nes tam tikrose vietose, pakeičiui, ji yra pagrabiama ir išteikiama tokiems TSRS niekintojams, tiesos falsifikuotojams. Taip lygiai ir su laiškais. Žmonės jų mažai gauna iš TSRS ne dėl to, kad Tarybų šalis jų neišleisti, bet dėl to, kad toji "geležinė siena" yra čia pat, reakcionierių sudaryta, kuri praraja daugybę tokių laisvų. Taip žmonės nuskriaudžiami, nes dingsta laišakai — žinios nuo jų artimųjų.

Pasinaudokite Šiaja Proga

Kadangi šiame tarpu dienraščiai labai reikią pinigų, tai duodame didelę nuolaidą ant svarbių knygų.

Poeto Stasio Jasilionio eilėraščių 2 didelės knygos duodame tik už \$1.

Tai yra gražios poezijos, patys geriausi rinkiniai. Puikus pasiskaitymas jaunimui. Norintieji išsimokinti gerai lietuviškai skaityti, skaitykite poeto Stasio Jasilionio eiles.

Anksčiau išleistoji knyga BEŠVINTANTIS RYTAS yra 288 puslapių knyga. Antroji, išleista pradžioje šių metų PAVASARIŲ GODOS iš 256 puslapių knyga. Tas abi knygas gaukite tik už \$1. Persiuntimą apmokėsime.

Tik už vieną dolerį jūs įsigysite gražiausios poezijos dvi knygas ir tuom pačiu kartu paremsite savo dienraštį finansiniais sunkiose vasaros mėnesiuose.

Užsakymus prašome siųsti šioms antraščių: LAISVĖ, 427 Lorimer St., Brooklyn 6, N. Y.

ginfojų šalyj ir, kartu su tuo, šmeižėjams duodamas "itikinantis argumentas," kad "TSRS yra apsitvėrusi geležine siena ir neišleidžia žinių nei laisvų."

Faktas, kad tokia "siena" yra ne iš TSRS pusės, bet iš reakcionierių kontroliuojamų šalių, pasitvirtina ir tuo, kad čia ateina slapsti cenzūruoti laišakai, (su lengvai įmatomomis žymėmis, jog laiškas buvo atidarytas, o kartais net trūkstant lapų ar dalies jų), net iš šio pat Amerikos kontinento šalių. Ar ir čia kalta toji "TSRS geležinė siena"?

Yra reikalas, kad visi gerai suprastų, jog TSRS nevaržo jokių spaudos, žinių ar laisvų išsiuntimų. Jeigu jie šių kraštų nepasiekia, tai dėl to, kad reakcionieriai visokiais būdais stengiasi nuslėpti ten esamą laisvą ir sparčiai kylantį gyvenimą. Toji "geležinė siena" yra šelstančių reakcionierių padaras.

Dalgis.

(Iš Argentiniečių "Vienybės")

Hartford, Conn.

SVARBUS PIKNIKAS

Apskričių piknikas jau čia pat. LDS ir ALDLD apskričių pikniko komisijos susirinkimas įvyko pirmadienį, liepos 26 d. Laisvės Choro patalpose. Šiame susirinkime komisija padarė galutiną planą su ruošimui apskričių pikniko, kuris įvyks rugpjūčio (Aug.) 15 dieną, gražiame lietuvių parke prie plačios Connecticut upės, Lighthouse Grove Parke, East Hartford, Conn.

Šis piknikas bus vienas iš geriausių ir smagiausių. Komisija dirba tam išsiuostui, kad viską gerai sutvarkius, ir kad nebūtų jokių trūkumų patenkinti publiką maistu ir įvairiais gėrimais ir kitais patogumais. Šiame piknike taipgi turėsime gražią menišką programą. Dainuos Vilijos Choras iš Waterburio ir Laisvės Choras iš Hartfordo. Bus gerų kalbėtojų, kaip tai, D. M. Šolomskas iš Laisvės štabo, kuris kalbės lietuviškai, o Christina Staneslow (Stanislovaite), Nacionalio Lietuvių for Wallace Komiteto pirmininkė, kalbės angliškai apie Amerikos Progresyvią Partiją ir jos kandidatus Wallace ir Taylor. Vienu žodžiu, programos bus svarbus ir įvairus. Pikniko komitetas kviečia visus Conn. valstijos lietuvių masiniai ruošti dalyvauti tame piknike. Organizuokite autobusus ir automobilius. Tikimės turėti gerokai svečių ir iš toliau, kaip tai, Mass. ir R. I. valstijų.

Komitetas prašo gerų patri-

"Kiek reikėtų pilotui 'tipso'?"

PITTSBURGH, PA.

New Yorko ir Apiešlinkės Žinios

Darbininkai Pikietavo Oppenheim-Collins Krautuves

Šimtai departamentinių krautuvių darbininkų praėjusį ketvirtadienį pikietavo Oppenheim ir Collins departamentines krautuves Brooklyne ir New York'e protestuodami prieš firmų atsakymą tartis su darbininkų unija — CIO Department Store Workers Lokalu 1250.

Senasis kontraktas baigiasi šį šeštadienį.

Kriaučiai Primena

Lietuviai kriaučiai prašė priminti laikraštyje, jog visi brooklyniečiai yra kviečiami lietuvių skyriaus 54-to pikniko, įvyksiantį šį šeštadienį, liepos 31-ą, Dexter Parke, Woodhaven (Elderts Lane stotis ant BMT Jamaica linijos).

Turės gerą orkestrą šokiams ir gerų vaišių. Pradžią 2 val. Įžanga 50 c.

Bayonniečių Dovana

Per Laisvės pikniką, liepos 4-tą, bayonniečiai gražiai parėmė Kultūrinį Centrą. Sakaučienė aukavo didelį sūrį ir patys bayonniečiai surinko už tą sūrį \$30. Tą visą sumą pervedė Lietuvių Kultūrinio Centro Kyngovo įsteigimui.

Kaip minėjome, Sakaučienė dovanojo sūrį, o prie surinkimo aukų pasidarbavo Barštis, Panelis, Čepinskas ir Skipariene.

Pinigai buvo priduoti L. Administracijai ir jie buvo perduoti Namu Bendrovei.

Ačiuojame bayonniečiams už iniciatyvą knygyno steigimui ir už gražią dovaną.

Laisvės Administracija.

New York'e areštuotas jaunas vyrukas, kuris sakė esąs Octavio Alberto Rankin iš Kubos. Policija kaltina jį, kad jis susivogęs desėtkos tūkstančių dolerių iš turčių apartamentų savininkams išvažiavus į vasarnamius.

FILMOS - TEATRAI

Stanley Theatre
Šį šeštadienį, liepos 31-ą, Stanley Theatre, 7th Ave. ir 42nd St., New York'e, pradės rodyti dvi filmas. Penktadienio vakarą parodoma paskutiniu kartu senoji, "Village Teacher," ir tą pat vakarą pirmą kartą parodo naujas. Nuėję anksti, mato abiejus.

Viena iš pradėsimų rodyti, "Ravaged Earth," yra gaminta Chinijoje pirmkariniais laikais, o dabar dadėta vėliausieji įvykiai, yra dokumentalė filma. Ją gamino amerikietis biznierių Mark L. Moody, paskiausias metais savo gyvenimo Chinijoje, kur jis išgyveno 23 metus. Jis gerai pažįsta tą šalį.

Antroji yra karo laikų filma, gaminta Tarybų Sąjungoje. Tai paskilbusioji "No Greater Love," rodyta seniau. Teatro vedėjas sako, jog daugelis mačiusių tą filmą seniau, prašė ją pakartoti. Ir randa, si daug žmonių, kurie dėl karo darbų neturėjo progos matyti karo laikų rodytą filmą.

Fosterio Kalbą Iš Gardeno Transliuos Per Radio

William Z. Foster, ilgametis Amerikos darbininkų vadaskovotojas, bus vienu iš kalbėtojų Amerikos Komunistų Partijos konvencijos atidarymo masiniame mitingė.

Masiniš mitingas įvyks šio pirmadienio vakarą, rugpjūčio 2-ą, Madison Square Gardene, 50th St. ir 8th Ave., New York'e.

Dalis Fosterio kalbos bus transliuojama per radio, kaip praneša paskiausiasji mitingo skelbimai. Transliuojama ABC ryšiais po visą šalį. Taigi, ne vien tik tie 22 tūkstančiai publikos, suvykusios į Gardeną, bet ir bendrai liaudis turės progos išgirsti, ką sako komunistai apie savo programą.

Radio laikas bus tarp 10:30 ir 10:45 (EDT — dienos šviesos taupymo laikų).

Lankėsi Chicagietis Vytautas Yotka

Praėjusį penktadienį Laisvėje lankėsi chicagietis, Vilnės angliško skyriaus bendradarbis, Vytautas Yotka, kuris su Frank Mikužiu buvo Progresyvos Partijos suvažiavime (Philadelphia) delegatu.

Iš Philadelphia Vytautas atvyko New York'o pamatyti: jis buvo apsisitęs Governor Clinton viešbutį.

Svečias apžiūrėjo Laisvės spaustuvę, susipažino su laisviečiais ir tą pačią dieną išskubėjo Chicago, nes nori dalyvauti sekmadienį vyksiančiame piknike. Vytautas pats yra veteranas.

Du jaunuoliai išgelbėjo nuo paskendimo 8 metų berniuką, pagautą gėlmėn, prie Crescent Beach, Staten Island. Ištraukę iš vandens, jie palaikė jo gyvybę dirbtiniu kvėpavimu, iki pribuvo daktaras ir pagailę atgaivinti.

Keturi pėstininkai tapo sužeisti New York'e autobusui užgavus ir numetus laikraščius kioskų stogą ant praeivių.

Majoras Vengė Susitikimo su Miltono Našle ir su Delegacija

Ketvirtadienį Mrs. Irene Milton su jaunučiu sūniumi Eugene, lydimą delegacijos ir apie poros šimtų demonstrantų, buvo nūvykusi į City Hall, pasimatyti su majoru.

Demonstracija, nešina juodu karstu ir plakatais, aiškinančiais demonstracijos priežastį, ir siekusi, maršavo aplink City Hall. Balsu ir plakatais demonstrantai reikalavo sustabdyti policijos žiaurumą, nubauti nušovėjus negro komunisto William Miltono, suteikti paramą našlei ir sūniui.

Majoras nesiteikė matytis su delegacija, nors keliomis dienomis iš anksto buvo pranešta, kad delegacija atvyks. Delegacija pareiškė, kad sekama delegacija susidarys iš šimtų, o palydovai — demonstrantai iš tūkstančių brooklyniečių. Majoras su ja šaitysis. Liaudis turės laimėti.

Brooklyniečiai Darbo Partijos Kandidatai

Jau buvo minėta, jog Amerikos Darbo Partija Brooklynė nominavo 45 kandidatus įvairioms vietoms. Iš jų 23 yra kitų partijų kandidatai, o 22 pačių darbiečių pastatyti. Ir vieni ir kiti bus ant Darbo Partijos baloto ateinančiuose rinkimuose.

Nušviesdamas, kuo vadovaujantis užgirti tų kitų partijų kandidatus, darbiečių partijos Kings apskrityje pirminkas Leo J. Linder rašo:

"Pirmą užgyrimo kitų partijų kandidatų ALP patikrino, kad kandidatai sutinka su vyriausiais punktais mūsų platformos — taikos, gerovės ir saugumo. Mes ypatingai domimės jų rekordų gnyne civilių laisvių, kurios užtikrintų išlaikymą mūsų amerikinės demokratijos.

"Jokių atvejų darbiečiai nelaiko sau būtybę sutikti su kitų partijų kandidatų programa. Atitinkamai, kitų partijų kandidatams nėra būtina sutikti visame su mūsų programa."

Kalbėdamas apie vyriausius ALP užgirtus kitų partijų kandidatus, Linder pažymi ir vyriausius jų užgyrimo priežastis:

"John J. Delaney rekordas rodo, jog jis rėmė darbininkus ir kitus progresyvių miestų visų ilgų laikotarpiu buvimo kongrese.

"Mr. Murray Rosof, velionies Wendell Willkio rėmėjas, buvo republikonų progresyvisė se įėjose per daugelį metų. Jis republikonuose atstovauja tą sekiją, kuri nori taikos, ne ginklavimosi; tikro vienigumo Jungtinėse Tautose, ne atominės diplomatijos, taipgi pageidauja liberališkos politikos šalies viduje.

"Mr. Gersono kandidatūra, vienbalsiai užgirta Kings apskrities vykdomosios tarybos praėjusį pirmadienį, pirmiausia tapo nutarta dėl demokratų kontroliuojamos Miesto Tarybos atsisakymo pasodinti Mr. Gersoną kaip teisėtai paskirtą velionies Peter V. Cacionės įpėdiniu.

"Atsisakymas pasodinti Gersoną iškėlė gilių civilių teisių ir atstovingos vyriausybės klausimą, kurio nei vienas teisingai galvojančias amerikietis negali ignoruoti."

ALP viršininkas minėjo daug žymių Amerikos organizacijų ir vadovaujančių asmenų iš visų amerikinio gyvenimo sričių, pasisakiusių už pasodinimą Gersono. Tačiau demokratų politinės mašinos apsimitimas kurčia pastatė prieš tikrai demokratinę

Teatruose Jaučiamas Slogutis

Oras šutrus. Tūli buvę dirbtiniu vėsinimu atšaldomi teatrai arti savaitę laiko buvo atšilę, jų šaldymo sistemoms darbininkai buvo sustreikavę. Dabar jau veik visi